

# مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۴ دی ماه ۱۳۱۰ \* ( ۲۶ شعبان ۱۳۵۰ )

## فهرست مذاکرات

- |  |   |
|--|---|
| ۱ ( تصویب صورت مجلس )  | ۶ ( تقدیم چند فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه )       |
| ۲ ( سؤال آقای اسفندیاری و جواب آقای وزیر امور خارجه )              | ۷ ( شور و تصویب لایحه اعتبار خرید ملزومات )             |
| ۳ ( بیانات آقایان نمایندگان کردستان در تکمیل سوال و جواب مزبور )   | ۸ ( شور اول لایحه معافیت وسائط نقلیه بلدی )             |
| ۴ ( تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر داخله )                   | ۹ ( شور ثانی و تصویب لایحه تعیین تکلیف بقایای مالیاتی ) |
| ۵ ( تصویب الحاق ایران بقراردادهای بین المللی حمایت زنان و کودکان ) | ۱۰ ( موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه )                 |

مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه هشتم دی ماه را آقای مؤید احمدی ( منشی ) قرائت نمودند \* \*

### [ ۱ - تصویب صورت مجلس ]

رئیس - آقای اسفندیاری

اسفندیاری - بنده سؤالی دارم

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست .

( گفتند - خیر )

رئیس - صورت مجلس تصویب شد . آقای اسفندیاری .

### [ ۲ - سؤال آقای اسفندیاری و جواب آقای وزیر امور خارجه ]

حاج میرزا حسنخان اسفندیاری - - حضور آقای

وزیر امور خارجه را بنده مقنن می شمارم که چند کلمه بعرضشان برسانم در یکی از مجالس سابق یکی از آقایان نمایندگان بمناسبتی راجع به اکراد مذاکره کردند که بنده تصور کردم شاید به بعضی بر بخورد و چون اطلاعات حدودی داشتم وباسلسله اکراد در آذربایجان و کردستان مشافهتاً و مکاتباً طرف بودم و از عقاید آنها مستحضر بودم که بکلی خودشان را ایرانی می دانند و علاقه مفراطی به این آب و خاک دارند و نظری جز به ایران بجائی ندارند (عموم نمایندگان - صحیح است) يك

\* \* عین مذاکرات مشروح شصت و یکمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه . ( مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵ )

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

\* \* اسامی غائبین که ضمن صورت مجلس خوانده شده است : غائبین با اجازه - آقایان : تیمور تاش - میرزا سید

مهدی خان فاطمی - ایزدی - آشتیانی - بختیار - دکتر لقمان - مصدق جهانشاهی - عدل - عبدالحسین خان دیا - اقبال .

غائبین بی اجازه - آقایان : حاج میرزا حبیب الله امین - دکتر احتشام - اعظم زنگنه - طهرانچی - پروجردی - حاج غلامحسین ملک

دیر آمدگان با اجازه - آقایان دشتی - مسعود ثابتی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : دکتر امیر اعلم - مرتضی قلیخان بیات



مذاکراتی در آن روز در این جا کردم که رفع این سوء تفاهم بشود این روزها هم چه در بعضی افواه و چه در بعضی جراید خبری شنیدم که بنظر بنده آمد چند کلمه عرض کنم خاصه که آقایان وزراء مخصوصاً حضرت آقای وزیر امور خارجه هم تشریف دارند این مسئله روشن بشود. همه کس میدانند که ایران از سلسله‌ها و طوائف و نیره‌های مختلف تشکیل شده است و همه این سلسله‌ها خودشان را ایرانی می‌دانند و مثل اولاد يك خانواده می‌دانند (صحیح است) و دولت هم از آن طرف همیشه خاصه امروز که البته مقام عالی را داراست به این اولاد بنظر واحد نگاه کرده است (صحیح است) فرقی میانه این اولاد نداده و البته يك خانواده که تشکیل شد این خانواده اولین چیزی را که آرزومند است امنیت و آسایش است (نمایندگان - صحیح است) رئیس خانواده هم مسلماً اول فکری که برای حفظ این خانواده باید بکند نداشتن اساس امنیت آنها است (صحیح است) و از روی انصاف بدون هیچ تملقی بنده می‌توانم عرض کنم که این خدمتی که دولت امروز در سایه اعلیحضرت همایونی نسبت به این مملکت کرده است از حیث امنیت و آسایش و از حیث این که اسلحه را از دست افراد مختلف گرفته بدست سرباز داده خدمتی است که نظیر ندارد (صحیح است) و هر کسی بایستی قدر این مسئله را بداند یعنی بدیهی است انسان یعنی هر کسی که از مال خودش و از دسترنج خودش می‌خواهد استفاده بکند مایل نمی‌شود که تنگ تنگ در دست افراد باشد و آرزومند است که تنگ در دست قوه نظامی باشد و افراد بکار شخصی خودشان مشغول باشند و آن اشخاصی که میخواهند از مال مردم استفاده کرده باشند آنها آدهائی هستند که میخواهند تنگ در دست خودشان باشد و بجان و مال مردم بیفتند و اگر ما هم مثل سایر اولاد وطن همین نظر را دارند بنده خوب می‌دانم و در آن حدود که بوده‌ام و از اخلاقشان مستحضرم که همگی در واقع با نظر ایران دوستی مایلند باین که خدمات ملی خودشان را در ایران مثل سایرین انجام بدهند و هیچ

که یقین دارم از موافقی باشد که برای خود دولت عراق هم صرفه در این باشد که مساعدت کند و در امثال این وقایع در قلع ماده فساد موافقت نماید با آن همه روابطی که بین دولت عراق با ایران هست نمی‌شود که برخلاف این اقدام اقدامی بکنند ولی چون این مسئله در افواه و السنه يك مقدار کمی مورد صحبت شده هر چند قابل مذاکره نبوده و اهمیتی ندارد ولی چون بنده شنیدم و در روزنامه هم دیدم بخاک عراق فرار کرده است خواستم که اگر آقای وزیر امور خارجه (که تشریف دارند) مصلحت میدانند در این باب يك توضیحی بفرمایند که نتیجه این کار به چه و به کجا رسیده است و مسئله بکجا ختم شده است شاید اسباب تشکر شود و اگر هم مصلحت نمیدانند اظهاری بفرمایند مختارند (نمایندگان - صحیح است)

**وزیر امور خارجه -** بطوریکه آقای نماینده محترم اینجا

اظهار فرمودند جعفر سلطان نه خودش و نه دستگاهش و نه قضیه‌اش هیچ مسئله مهمی نیست. در نتیجه همان سیاست محکم عالی که اظهار فرمودند که دولت حالیه دارد باینکه باید در مملکت موافق اصولی که در تمام دنیا مسلم است قوه و اسلحه در دست کسی نباشد مگر در دست قوه دولت مشروع مملکت و خارج از اینها در دست هر کس که باشد اسباب اختلال امنیت و نظم مملکت می‌شود و امنیت هم که بزرگترین نعمت‌ها و ضروریترین چیزهاست از برای يك جامعه که بخواهد زندگانی متمدن بکند. پس دولت حالیه این مسئله را در ظرف چندسال اخیر با کمال جدیت تعقیب کرد و الحمدلله موفقیت تامه حاصل شده باینکه عشایر و قبایل را که عمده عناصر مسایح و اسباب عدم امنیت مملکت بودند خلع اسلحه بکند و در تحت تمکین دولت دریاورد این مسئله تقریباً انجام گرفته است و حالا فقط يك جزئیاتی خورده‌ریزهایی باقی مانده در بعضی اطراف مملکت که دولت مصمم است آنرا هم تمام و بکلی قلع ماده بکند من جمله از این خورده‌ریزها این قبیل جعفر سلطانهاست جعفر سلطان هیچ اهمیت نداشت و مسلم بود بمحض اینکه دولت اراده بکند باینکه او را هم خلع

اسلحه بکند این اراده دولت انجام میگرفت فقط چیزی که بود همان نکته بود که این آدم چرا بخيال خودش خطور داده که بادولت مقاومت بکند نکته کار هم اطمینانی بود که بموقعیت خودش داشت یعنی در نزدیکی سرحد در کوهستان جا داشت و با اینکه می‌دانست که نمی‌تواند مقاومت کند از آنجائی که خوی بد در طبیعتی که نشست نبود تا روز مرگ از دست دیگر بی‌اختیار و با طبیعتی که این اشخاص دارند برای تمکین و تسلیم اسلحه حاضر نشد بعد از آن هم که بازند حرکتی از طرف دولت عاجز و مستأصل شد رفت به آن طرف و جائی که البته موافق قرآین بین المللی دولت ایران او را نمی‌توانست تعقیب بکند فقط مطالب همین بود البته دولت ایران همانطور که نماینده محترم اشاره فرمودند بر حسب تکلیف و وظیفه خود چون این مسئله را پیش بینی میکرد با دولت عراق قبل از وقت و در حین قضیه و بعداً حالا مشغول مذاکره بوده و هستند برای اینکه در اینکار يك دولت دوست همسایه ما که از جهات عدیده با ما مناسبات دارد بلکه شاید مناسبات يك جهتی او با ما بیش از همه همسایه‌های دیگر باید باشد در این امر جزئی که محل ابتلاء ما شده موافقت و مساعدت کند نه اینکه دولت ایران از برای دفع جعفر سلطان کمکی لازم داشته خیر جعفر سلطان اهمیتی نداشته است و چنانکه عرض کردم دولت در داخله خود محتاج بکمک کسی نبوده چنانکه بمحض اراده دولت با استعمال قوه قهریه خودش فراری شد و اباعش سر تسلیم پیش آوردند لکن نظیر باینکه او در آن طرف سرحد در خاک عراق اعوان و انصاری داشت که ما نمی‌توانستیم نسبت به آنها عملیاتی بکنیم و توقع داشته و داریم که در آن قسمت دولت عراق عملیات بکند یعنی مانع بشود اولاً از اینکه جعفر سلطان به آن طرف برود و ملجاء و ملاذی در خاک عراق پیدا کند و ثانیاً آن کسانی که در خاک عراق از جنس او و از اشرار هستند و البته همانطور که امثال اینها در خاک ما از برای ما اسباب زحمت‌اند آلهائی هم که در خاک عراق هستند از برای خود دولت عراق هم اسباب زحمت می‌شوند آنها را



ممانعت و جلوگیری بکند از اینکه با او همراهی و مساعدتی بکنند که بعدها هم ممکن باشد که يك جعفر سلطانی خودش یا اشخاص دیگری مثل او بترانند ما را یاد دولت عراق را برحمت پندازند زیرا این قبیل عناصر هر قدر هم بی اهمیت و بی قدرت باشند همینقدر که باشند و اسلحه در دستشان باشد دولت مجبور است همیشه مراقبت‌هایی بکند و از کارهای دیگری که خیلی لازمتر و مفیدتر است باز بماند اولیای دولت عراق البته بعد از مذاکرات اولیه که شاید چندان با اهمیت و ضرورت موافقت و مساعدت با دولت ایران در این قضیه بی نبرده بودند و نداشتن قوه و مستعد نبودن برای کار را عذر قرار میدادند بالاخره متوجه شدند و قول و وعده صریح و جدی دادند و لیکن عملیات هنوز تاکنون آن طوری که از برای دولت ایران رضایت بخش باید باشد نبوده است چنانکه جعفر سلطان که ابتدا دوپست سیصد قبضه تفنگ بیشتر نداشت بالاخره دارای هزار قبضه تفنگ شد و عاقبت هم بواسطه مجاورت با سرحد توانست متواری شود و اکنون درست معلوم نیست کجاست و چه میکند در نظایر این قضایا که اتفاقاً از برای خود دولت عراق پیش آمده و محتاج بمساعدت دولت ایران شده است ما هیچ قسم از بذل هر گونه مساعی و مجاهدت فروگذار نکردیم و وسیله موفقیت را فراهم کردیم البته نظر بدوستی و همجواری و همچنین نظر باشتراك منافع حالا هم ما همان رفتار را از دولت عراق متوقع هستیم و انتظار داریم همانطور که ما در قضایای مهمتری بوظیفه دوستی عمل کردیم دولت عراق هم بوظیفه دوستی خودش عمل کند همان طوری که ما مشترك بودن منافع خودمان را در آن قضایا بادولت عراق حس کردیم و لازم دانستیم که با آن دولت همکاری بکنیم آن دولت هم در این مسئله جزئی که مبتلا به ماست اشتراك منافع را حس کرده و بلوازم آن عمل کند پس اگر تاکنون آن اندازه که ما متوقع بودیم کاری نشده و نتیجه بدست نیامده باز مأیوس نیستیم و نمیخواهیم تصور بکنیم که دولت عراق نمیخواهد آن کاری را که باید بکند و امیدواریم بکند متهی اینکه اگر احیاناً برخلاف ترقب

چیزهایی را این جا فرمودند و استفساری کردند و آقای وزیر محترم امور خارجه هم جوابی فرمودند ولی از آن جائی که بنده خودم هم کرد هستم وهم نماینده کردستان ایران خودم را مکلف میدانم که يك توضیحی را عرض کنم که هم خاطر نمایندگان محترم مستحضر باشد وهم اگر خدای نکرده يك سوء تفاهمی در افواه عوام افتاده رفع آن سوء تفاهم بشود. قبل از این که وارد شوم در این مسئله کرجک جعفر سلطان میخواهم يك نکاتی را عرض کنم که آن عبارت از این است که اگر اد ساکنین خاک ایران سنوات قبل بلکه قبل از سلطنت اعلیحضرت پهلوی که دولت ایران هم نسبت به امروزه این اقتدارات را نداشت همیشه خودشان را جزء خادمین حقیقی این آب و خاک محسوب می کردند (صحیح است) و امتحانات کامل دو مقابل اهالی مملکتشان داده اند مبرزین اکراد و توده کرد هیچ خودشان را با خراسان و اصفهان و طهران جدا نمی داند (صحیح است) علی الخصوص امروزه که بوق سعادتمندان ایران در دست يك سلطان عظیم الشان و رعیت پروری است که حقه حقاً هم خودش را صرف آسایش عموم کرده است و غالباً در مسافرتها قسمت عمده اش بصفحات ما اکراد ایران نشین بوده وما خیلی خوشوقت و متشکریم از وضعیات حکومت حاضره ولی چه بسا می شود در خیلی از ممالک متمدنه هم يك نفر پیدا میشود که از روی هوای نفس یا برای توسعه دادن بشارت خودش اقداماتی بکند این را نباید چسپاند بدامن کرد خیر بنده عرض میکنم این مسائل دارای اهمیتی نیست همان طوری که اهمیت هم نداشته و از توده کردستان هم جز تفر چیزی مشهود نشد خود آن شخص هم ملاحظه شد که در مقابل قشون نیرومند دولت ده روز توانست استقامت بکند پس معلوم می شود که يك نفر بوده است و الا در موقعی که اظهار شد چون کلیه افراد و ایلات سرحدی خلع اسلحه شده اند شما هم تفنگتان را بدهید آنهایی که حقیقتاً آشوب طلب نیستند و امنیت طلبند و میخواهند در لواء این امنیت استفاده بکنند با کمال میل و رغبت تفنگها را بوسیدند و دادند

به قشون دولت قشون دولتی هم که برادرهای ما هستند زحمت میکشند وما از نعمت امنیت استفاده میکنیم ولی يك چیزی هست که یکقدری باعث تأثر بنده است این است که نسبت میدهند که در کردستان يك نفر کرد پیدا شده است وهمچو حرکتی میکند بنده عرض میکنم این آدم هم بواسطه بدبختی خودش دچار این عمل شده است یعنی از آن موقعی که محل سکای او است و فصل زمستان استفاده کرده است و الا دارای این اهمیت نبود و باین فکر هم شاید نبوده است و شاید بعدها هم پشیمان و بدولت متبوعه خودش ملتجی شود که از سر تقصیرش بگذرند آقای اسفندیاری هم هیچ نگرانی نداشته باشند و بعلاوه از این توضیحات کاملی هم که آقای وزیر امور خارجه دادند بنده عرض میکنم که در همه موقع امتحانات خودمان را ملت کرد بسکته و خاک ایران داده ایم و حالا هم ایرانی هستیم و کاملاً برای خدمت حاضریم و سابقاً هم امتحانات خودمان را داده ایم (صحیح است) و اگر چنانچه جعفر سلطان یا نوع او يك اقدامی کرده و حالا متوسل شده است يك دولت خارجی بنده هیچ مأیوس نیستم نظر بروابط حسنه که ما بادولت عراق داریم دولت همجواری هم آنچه وظیفه اوست اجرا کند و عرض میکنم که ما ایرانی هستیم و پهلوی پرست (صحیح است) یعنی جز آن مقاصدی که دولت حاضره امروزه دارد برای آسایش عمومی ما هیچ نظری نداریم و نخواهیم داشت و امیدواریم این مسائل هم همانطور که تقریباً مرتفع شده بکلی خاتمه پیدا کند (صحیح است)

**رئیس - آقای مفتی**

**مفتی -** بنده هم بنوبت خودم بر حسب وظیفه که عهده دار هستم از طرف اهالی کردستان که افتخار سمت نمایندگی اهالی کردستان را دارم در این پیشگاه چون مسئله يك قسمتش مربوط با اهالی کردستان می شود در تأیید بیانات حضرت آقای وزیر محترم امور خارجه يك شمه از اخلاق اهالی کردستان و وضع تاریخی و جغرافیائی سکه کردستان و نسبت آنها را با ایران و با ایرانیت میخواهم عرض کنم این مسئله در تواریخ عالم



معلوم است و تواریخ تمام عالم بما نشان داده است و خاطر محترم آقایان نمایندگان همه مستحضر است که نسبت کرد بایران چه بوده است که همیشه مثل يك دست قوی برای دولت ایران و مملکت ایران بوده است در عضویت او و جزویت او یعنی قطعه کردستان و اهالی کردستان برای مملکت ایران و ملت ایران هیچ تردیدی نیست و تمام تواریخ هم نشان میدهد. بنده اجمالاً می‌خواهم این‌جا چون يك شایعات خیلی مختصری در نقاط سرحدی پیدا شده است و شاید این در بدو نظر يك تردیدی يك سوء تفاهمی نسبت بجامعه و اهالی کردستان پیدا کند می‌خواهم با سمت نمایندگی که از طرف اهالی کردستان دارم و باید عقاید و نیت آنها را در این‌جا در پیشگاه ملت بعرض برسانم. عرض کنم: اهالی کردستان یعنی جامعه کرد ایران دارای دو فطرت هستند يك فطرت اصلی و خلقی و نژادی که آن عبارت است از فطرت ایرانی که از بدو خلقت آنها ایرانی بوده‌اند و با ایرانی زندگانی کرده‌اند و با ایرانی هم زندگانی خواهند کرد. (صحیح است) حیات آنها در سایه ایرانی بوده است منها خلقناکم و منها نعیدکم و منها نخرجکم تارة اخرى. این در حق اهالی کردستان و جامعه کردستان صادق است که هم از ایران نشئت کرده و هم از ایران نشئت خواهد کرد و هم در ایران خواهد مرد. جامعه کرد بهیچ شکل و رنگ دیگری در نمی‌آید. فقط از بدو خلقت تا امروز و تا وقتی که هست باشکله ایرانی و با حقیقت ایرانی زندگانی خواهد کرد (صحیح است) و این يك خلقت نژادی است که از آنها سلب نخواهد شد. يك فطرت دیگر فطرت ثانوی آنهاست که عبارت از فطرت مذهبی و عقیده آنهاست که این فطرت ثانوی اهالی کردستان عبارت است از فرضیت اطاعت کردن بساطان عادل که خداوند امر فرموده است: اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم. جامعه کردستان امروز شاهنشاه مملکت شاهنشاه به‌لوی را يك سلطان اولی الامر میدانند که اطاعت او امر ایشان را بر خود فرض می‌داند (صحیح است) این عقیده جامعه کردستان است پس بحکم این

دو فطرت ( که یکی فطرت اصلی و یکی فطرت مذهبی است و این دو فطرت از اهالی کردستان سلب نمی‌شود و نخواهد شد یعنی هیچ قوه نمی‌تواند این فطرت را از اهالی کردستان سلب کند) بحکم این دو فطرت جامعه کرد ایران اهالی کردستان ایرانی هستند و از ایرانیت منحرف نخواهند شد یعنی هیچگونه دسیسه و اتریکی در حسن عقیده آنها و در فطرت آنها اثر نخواهد کرد. همچنانکه بتازگی انقلاباتی که در نظر آقایان است در جنگ بین المللی عمومی که آنوقت اقتدارات دولت امروزه نبود و سیل قشون اجانب بخاک کردستان هجوم کرد و تقریباً يك نلک از اهالی کردستان محو و نابود شدند باز از ایرانیت خودشان دست نکشیدند و استقامت کردند و بهمان حال باقی ماندند (صحیح است) و امروز با این اقتدارات دولت شاهنشاهی که بحمدالله در دنیای امروز مملکت ما عظمت دارد استقلال بمعنی تام دارد در امروز چطور ممکن است و متصور است که اهالی کردستان يك تغییر جزئی در عقیده‌شان بدهند؟ این غیر ممکن است هیچگونه خیالی در مغز آنها پرورش نمی‌یابد و هیچگونه تغییری در عقیده آنها حاصل نمی‌شود. اینکه بنده عرض میکنم این عقیده جامعه اهالی کردستان است از علماء و اعیان و اشراف و طبقات صلحاء و اگر اتفاقاً يك اشخاصی پیدا می‌شوند در سرحد که دور از مرکز هستند و دور از تمدن هستند بواسطه نادانی و بواسطه جهالت از این موقع نمی‌خواهند استفاده کنند و بدبختی به آنها راه ننهد که از این نعمت امنیت و سعادت استفاده کنند اینها مصدر يك خطایائی می‌شوند و برخلاف این فطرت اصلی يك اقداماتی می‌کنند البته تصدیق می‌فرمائید که این لکه بعقیده جامعه کردستان وارد نمی‌کند در هر قوم و ملتی يك عناصر فاسده پیدا می‌شوند ولی بنده صراحتاً عرض میکنم که خود جامعه کردستان از آن جور افراد متفرند و خود اینها برای دفع آنها حاضرند و آنها را لکه خودشان میدانند اینها را اشخاص پستی میدانند که لطمه بحیثیت و شرافت آنها وارد می‌کنند و از يك طرف دیگر اگر درست ملاحظه بکنید آن اشخاص هم

که مصدر این جور خطایا می‌شوند این بحکم فطرت نیست نه فطرت اصلی نه فطرت عقیده و مذهبی بلکه بطوریکه عرض کردم اینها چون دور از تمدن هستند و در سرحد واقع شده‌اند شاید بعضی اوقات در تحت تأثیر اتریک و دسیسه دیگران آنهائی که می‌خواهند آلت اغراض درست کنند شاید اینها در تحت آن تأثرات واقع بشوند. و اگر قلوب آنها را هم بشکافند همان افرادی که مصدر تمرد و شرارت می‌شوند بواسطه بدبختی اگر قلوب آنها را هم بشکافند بنده باطمینان عرض میکنم که آنها هم ایرانی هستند که اینها هم دارای این عقیده هستند و بالاخره البته از بدبختی خودشان آنها هم ملتفت میشوند و مستحضر میشوند و باز روی فطرت اصلی و عقیده مذهبی خودشان رفتار خواهند کرد بالاخره خلاصه مقصود بنده همین است که جامعه کردستان ایرانی و ایران خواه شاه دوست و ملت دوست و وطن دوست هستند و هیچگونه خللی در عقاید آنها نیست و ناهستند جامعه کردستان دارای این عقیده هستند و خواهند بود و امیدوار هستیم که انشاءالله بتوجهات اعلیحضرت همایونی و اقدامات دولت شاهنشاهی روز بروز اهالی کردستان هم مثل سایر افراد ملت ایران روبرقی بروند و این اشخاص نادان و جاهلی هم که در سرحد پیدا می‌شوند اینها هم به بهتر وجهی دفع شوند و این لکه از جامعه کرد برداشته شود و هیچ يك نفر شرور هم در کردستان پیدا نشود این مختصری بود که بنده عرض کردم.

رئیس - آقای حیدری

حیدری - اگر چه رفیق محترم بنده آقای مقتی در اثبات ایرانیت اکراد آن چه لازم بود بعرض آقایان رساندند و مفضلاً هم بیان کردند بنده هم می‌خواهم مختصری مصدع بشوم عرض کنم که یکی از دلایل اثبات ایرانیت اکراد این است که عرض میکنم: هر وقت يك صدمه خواسته است بایران وارد یباید اول اکراد ایرانی سینه خود را برای بلا سپر کردند چنانکه در موقع هجوم و حمله اسمعیل آقا اول کسی که غارت شد و اول جایی که

صدمه دید ساوجبلاغ مکرری بود پس در اینصورت معلوم می‌شود که همیشه اکراد ایرانی و ایران خواه و ایران پرست و شاه پرست بوده‌اند و اگر بعضی گفتگوهای مزخرف از بعضی افواه شنیده می‌شود بکلی بی‌اصل و اساس است و ما و کلاهی کردستان در حضور آقایان عرض میکنم که نباید بهیچوجه باین مزخرفات که در افواه هست اعتنا کرد و گوش داد (صحیح است) بنده که یکی از افراد کرد هستم عرض میکنم که هر وقت يك نفر شرور از طایفه کرد پیدا می‌شود بکلی اهالی کردستان منزجر و متفر از او هستند ولی دولت ما امروزه بحمدالله تعالی قدرت کافی دارد و نمی‌خواهد استعانت از سایر عشایر و اکراد بکند (صحیح است) و الا ملت کرد و عشایر کرد در همچو مواقعی آرزو دارند که اگر يك نفر از اشرار در میان‌شان پیدا می‌شود او را خودشان تنبیه کنند (صحیح است) و این است که خود دولت بحمدالله محتاج بکمک و مساعدت آنها نیست و چون آقای مقتی کاملاً در این خصوص بیاناتی کردند و تشریح کردند این است که بنده بطور مختصر و مجمل عرض کردم که ما ملت کردستان بکلی از همچو اشراری بری هستیم و او را هیچ داخل در موجودات نمی‌دانیم زیاده عرضی ندانم (صحیح است)

رئیس - آقای برزا محمد خان وکیل

وکیل - اگر چه آقایان در قسمت های مختلفه آنچه باید و شاید گفتند و بعرض مجلس رساندند بنده دیگر در آن قسمت‌ها چیزی عرض نمی‌کنم فقط توضیح چند کلمه است که لازم میدانم بعرض مجلس برسانم اهالی کردستان عقیده‌شان این است که بنده عرض میکنم الا آن آنها خودشان را از صمیمی‌ترین افراد ایرانی میدانند بطوریکه وقتی حرف می‌زنند می‌گویند اگر زبان فارسی ایرانی کم بشود در میان ما باید پیدا شود و الا آن اگر کلمات فرس قدیم را می‌خواهید بدانید باید بروید در کردستان و از آن‌جا پیدا کنید (صحیح است) آقای ارباب کیخرو الا آن حاضرند این‌جا و میدانند که کلمات فرس قدیم را اگر بخواهید در کردستان است و در آن‌جا کم نشده است و هنوز باقی



است. اهالی کردستان بشهادت تاریخ يك اقداماتی نسبت بایران و ایرانیت خودشان کرده‌اند که بنده تصور می‌کنم پیش از سایر قسمت‌های ایران خدمت و اقدام کرده‌اند (صحیح است) چنانچه در قبل از موقع و عصر اعلیحضرت پهلوی که ایران هم مثل سایر قسمت‌های دنیا هرج و مرج بود در اثر جنگ بین‌المللی که اجانب تا این جاها هم آمده بودند که در آن موقع جنگ بین‌المللی قدرت دولت در آن جاها نبود قشون نداشتیم اسلحه نداشتیم خود کردستان مسلح شد و در مقابل حدود کردستان دفاع از قشون خارجی کرد. (صحیح است) و افتخاری که داشتند پادشاهان ایران این بود که می‌گفتند حدود کردستان را ما از هر کجای ایران مطمئن‌تر هستیم زیرا از جبهه عقیده مذهبی اولوالامری پادشاه را بر هر چیزی مقدم میدانند و ترجیح میدهند حالا اگر در افواه و جرائد يك شایعاتی بسته و گریخته يك چیزهایی ما دیدیم و می‌شنویم بنده از طرف اهالی کردستان مخصوصاً از طرف اعیان علماء و مشایخ و تجار و سایر طبقات و همچنین حدود تمام کردستان اطمینان میدهم که آنها خودشان بنا از صمیمی‌ترین افراد ایرانی میداند (صحیح است) و برای هرگونه دفاعی از برای این مملکت حاضرند (صحیح است) و اگر حرفهایی در ماوراء ایران گفته می‌شود يك نفر خارجی در يك نقطه از اطراف و خارج حرفی بزند این بما چه مربوط است بایران چه مربوط است؟ (صحیح است) قضایای جزئی هم مرفوع می‌شود (صحیح است) همانطور که آقای وزیر امور خارجه فرمودند دولت وقتی که قشون را تکمیل کرد و قدرت خود را اعمال نمود خواست اسلحه را از میان افراد بردارد کاملاً هم موفق شد يك نفر دو نفر سه نفر چهار نفر در این سرحد و آن سرحد پیدا شدند و مختصر مقاومتی کردند آن افراد هم تنبیه شدند (صحیح است) حالا هم جعفر سلطان پیدا شده بنده عقیده‌ام این است که بر اثر جهالت و گمراهی بوده است ولی حالا هم عقیده‌ام این است که او هم ایرانی است و او هم پشیمان از این کارش است و امیدواریم بزودی نتیجه عرایض بنده بر آقایان

و مجلس شورای ملی معلوم بشود و پیش از این بنده دیگر توضیح ننیدم (صحیح است)

#### [۴- تقدیم دوفقره لایحه از طرف آقای وزیر داخله]

رئیس - آقای وزیر داخله فرمایشی داشتید؟

#### وزیر داخله (آقای منصور) - دو لایحه است که تقدیم

میکم یکی راجع است بر تربیت استخدام صاحب منصبان و وکلاء نظمه که در مدارس اختصاصی نظمه تحصیل می‌کنند و تربیت می‌شوند. بر طبق موازین قانونی يك تربیتی برای آنها معین و پیشنهاد شده است. يك لایحه دیگر هم راجع است بتأسیس يك دوره تحصیل اختصاصی برای مستخدمین وزارت داخله که بجهت انجام وظایف بخوبی تربیت بشوند. این دو لایحه است که تقدیم میکنم (تقدیم مقام ریاست نمودند)

#### [۵- تصویب الحاق دولت ایران به قرار داد حمایت از زنان و کودکان]

رئیس - خبر کمیسیون امور خارجه راجع قراردادها که نور اولش گذشته است قرائت می‌شود:

خبر کمیسیون

کمیسیون امور خارجه روز ۱۴ دیماه ۱۳۱۰ با حضور آقای وزیر امور خارجه تشکیل گردید ثانیاً قراردادهای بین‌المللی حمایت نسوان و کودکان را مورد مطالعه قرارداد و پیشنهادهای آقای طباطبائی دیا را نیز تحت شور قرار داده و با آنها موافقت نمود و عین ماده واحده تقدیمی سابق را که مجلس شورای ملی در جلسه ۷ دی تصویب نموده است ثانیاً تصویب نموده و اینک برای شور ثانی عین آن تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی می‌شود.

رئیس - خاطر آقای دیبامسبوق باشد که تصحیح قسمت تاریخ و روز و ماه در کمیسیون درست شده است ماده واحده قرائت می‌شود و رأی بگیریم:

ماده واحده - مجلس شورای ملی اولاً الحاقاً قطعی دولت ایران را بمقاوله نامه بین‌المللی ۱۸ ماه مه ۱۹۰۴ مطابق ۲۷ اردیبهشت ۱۲۸۳ که مشتمل بر ۹ ماده و در پاریس برای جلوگیری از رفتار خلاف اخلاق و جنایت‌آمیز نسبت بزنان و کودکان بامضاء

رسیده است و همچنین قرارداد بین‌المللی پاریس که در تاریخ ۱۲ اردی بهشت ۱۲۸۹ (مطابق ۴ مه ۱۹۱۰) راجع بهمان مقصود مذکوره در فوق که در پاریس امضاء شده است بدولت ایران اجازه میدهد.

ثانیاً قرارداد بین‌المللی الغاء خرید و فروش زنان و کودکان مشتمل بر ۱۴ ماده را که در تاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۲۱ مطابق با ۷ مهرماه ۱۳۰۰ در ژنو بامضاء رسیده است تصویب و بدولت اجازه میدهد نسخ صحه شده آن را بدارا لائشاء جامعه ملل تسلیم نماید.

رئیس - آقایانی که با ماده واحده موافقت دارند قیام فرمایند (اغاب قیام نمودند) تصویب شد. آقای وزیر مالیه فرمایشی داشتید؟

#### [۶- تقدیم چند فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه]

#### وزیر مالیه (آقای تقی زاده) - دوسه تا لایحه دارم

که بمجلس تقدیم میکنم: یکی راجع است بمرورید. آقایان شاید خاطرشان مسبوق است که سابقاً هم لایحه بمجلس آمده بوده است و در کمیسیون هم بحث شده بود ولی چون مجلس دوره‌اش منقضی شد همینطور ماند و حالا تقدیم میکنم برای سهولت صدور مرورید و آزاد بودنش از عوارض گمرکی و حقوق و غیره و که آزاد باشد. یکی دیگر راجع است به اصلاحی در بودجه اداره تجارت لایحه سوم راجع بدخانیاتی است که برای نمایندگان خارجه وارد می‌شود و در قانون انحصار دخانیات معافیت آنها پیش بینی نشده است.

#### [۷- شور و تصویب لایحه اعتبار خرید ملزومات]

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بخریداری ملزومات مطرح است.

خبر کمیسیون

کمیسیون بودجه لایحه نمره ۴۱۸۱۵ دولت را مطرح و عیناً آن را تصویب نموده خبر آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس - ماده واحده قرائت میشود:

ماده واحده - وزیر مالیه مجاز است برای تهیه قسمتی از لوازم دفتری و مطبوعات و غیره که باید در اول سال جدید بودجه حاضر باشد و تأخیر تهیه آن با انتظار تصویب بودجه سال آینده موجب اختلال مؤثری در جریان عمومی امور اداری می‌شود تا حدود دو بیست هزار تومان از محل عایدات جاری ۱۳۱۰ برای متخارج اداری که اعتبار آن در بودجه‌های سال ۱۳۱۱ پیش بینی خواهد شد تأدیه نماید و نیز بوزیر مالیه اجازه داده می‌شود تا حدود مبلغ سیصد هزار تومان برسم علی‌الحساب از محل مذکور بارعایت شرایط ذیل پردازد:

اولاً - در صورتیکه عدم اعطاء وجوه علی‌الحساب موجب خسارت یا متخارج زیادی برای دولت بشود.

ثانیاً - در صورتیکه اطمینان کامل حاصل شود که اعتبارات مربوطه در بودجه سال آینده تصویب خواهد شد.

مسلماً است که وجوه علی‌الحساب باید باسرع وقت از محل اعتبارات مصوبه مربوطه مسترد شود.

رئیس - ماده واحده مطرح است. اشکالی نیست (گفته شد - خیر) بنده قبل از اینکه رأی بگیریم توجه آقایان را بیک مسئله مبرماً جلب میکنم و آن این است که سابقاً مشکوک بود که برای حد نصاب چه قدر عده میخواهیم مذاکره کنیم و آیا عده مطلوب حاضر است یا نه یکی هم برای رأی که باز لازم بود که ما حد نصاب را بدانیم مثلاً بعضی اوقات بنده بیرون می‌رفتم بخیال اینکه حد نصاب حاصل است و بعد معلوم می‌شد که نیست ولی حالا که تابلوی باین وضوح در طرفین آقایان وجود دارد یکی حد نصاب برای مذاکره و رأی یکی هم آنکه عده حاضر در مجلس را شماره و تعیین میکند و بنده برای همیشه یادآوری می‌کنم که در پیش رفا باید معهود باشد که قبل از تشریف بردن بخارج بدو تابلو را ملاحظه کنند اگر عده باقلیت نمی‌رسد تشریف



برند. ( صحیح است ) آقایان موافقین ورهه سفید خواهند داد.

( اخذ و استخراج آراء بعمل آمده و ۸۰ ورهه سفید تعداد شد )

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رای ۹۶ نفر با کثرت ۸۰ رأی تصویب شد \*

[ ۸ - شور اول لایحه معافیت وسائط نقلیه بلدی ]

رئیس - خیر قوانین مالیه راجع به معافیت ماشین های آب پاشی وسائط نقلیه بلدی قرائت می شود: خبر کمیسیون

خبر از کمیسیون قوانین مالیه به مجلس شورای ملی کمیسیون قوانین مالیه لایحه نمره ۲۳۱۶۱ دولت را راجع به معافیت وسائط نقلیه بلدی از تأدییه مالیات حقالثبت با حضور نماینده دولت تحت شور و مذاقه قرار داده و در نتیجه ماده واحده ذیل با کثرت تصویب شد:

ماده واحده - ماشینهای آب پاشی و اطفاقیه و جاده کوب و سنگ شکن و اسفالت ریزی و حملات مخصوص ساختمان خیابانها خریداری بلدی و همچنین اراجه های بلدی که زباله می برند مطابق تشخیص وزارت مالیه از تاریخ اول فروردین ۱۳۱۰ از تأدییه مالیات حقالثبت معاف خواهند بود.

رئیس - شور اول ماده واحده مطرح است. آقای

روحی

روحی - عرض کنم بنده حقیقه از این خدمات و زحماتی که کارکنان اداره بلدی در این شهر کشیده اند

\* اسامی موافقین - آقایان: آقا سید محمد مجبط - هزار جریبی - میرزا سید مهدیخان فاطمی - حیدری - طهرانی - کفائی

دکتر شیخ - میر سید احمد لاهیانی - ابراهیم قوام - دکتر احتشام - آخوند بارعلمی - روحی - ابوالحسن خان یرینیا - دربانسی - حاج محمد رضا بهبهانی - میرزا حسین خان افشار - ابقوانی - عراقی - حسین قلی خان نواب - ثقة الاسلامی - وهاب زاده - ارگانی - مؤید احمدی - ناصر - شریفی - دکتر طاهری - امیر تیمور - بوشهری - افخمی - امیر دولتشاهی - دیر سهرابی - میرزا یانس - یونس آقا وهاب زاده - مفتی - طالش خان - حبیبی - ملکزاده آملی - دکتر - ک - طباطبائی دینا - فتح الله خان فروزی - معتمد سنگ - فحتمی خان بختیار - شریعت زاده - محمد تقی خان اسعد - حسنعلی میرزا دولتشاهی - سعیدی خراسانی - تهرانخان ساکینان - مجد ضیائی - محمد علی میرزا دولتشاهی - مژدهی - دکتر عطاء الله خان سیعی - صفاری - اورنگ - بیات ماسکو - مقدم - رهبری - میرزا صادق خان اکبر - مولوی - میرزا محمد علیخان تربیت - فرشی - طباطبائی وکیل - سید مرتضی وثوق - دهستانی - لاریجانی - رضا قلیخان باستانی - سید کاظم - یزدی - حکمت - اسمیل قشغری - محمد ناصر خان قشقائی - خواجوی - غنبر فرمند - امیر ابراهیمی - اسدی - موفر - میرزا محمد حسین نواب - دکتر ملکزاده - افسر - طلوی - سزواری - منتضدی - دکتر ضیائی.

رئیس - آقای دکتر طاهری در عدم کفایت مذاکرات فرمایش دارید؟

دکتر طاهری - چون هنوز در لایحه کاملاً مذاکره نشده است باینکه خیال میکنم کسی مخالفتی ندارد ولی بهتر است يك توضیحاتی داده شود (صحیح است) از این جهت بنده عرضی که داشتم این بود که خواستم توضیح بخواهم که معین بشود این مال کدام بلدی است تمام بلدیها مقصود است یا بلدی طهران منظور است در لایحه چیزی اسم برده نشده خوب است توضیح داده شود که کدام بلدی منظور است (صحیح است) و البته مقصود تمام بلدیها است و اگر غیر از این است بنده آنوقت عرض دارم.

وزیر مالیه - خیر مقصود تمام بلدیها است

رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

( اکثر قیام نمودند )

رئیس - معلوم شد کافی است پیشنهادی از آقای مؤید احمدی رسیده است آقای مؤید احمدی فرمایند مؤید احمدی - پیش نهاد بنده این است که این جمله (و همچنین اراجه های بلدی) از اینجا برداشته شود بعلمت اینکه عرض کنم در قانون حقالثبت که گذرانندیم مطالعه فرمائید جزو استثنائی که شده دو چرخه های يك اسبه معاف است باینکه معاف هست اینجا باز نوشته ایم که معاف است بنده می ترسم که سوء تعبیر بشود در این جا که این معافیت منحصر به آنهاست و آن قانون را تقض کند از این جهت ذکر اینها در اینجا به عقیده بنده لازم نبود (صحیح است)

وزیر داخله - عرض کنم چون شاید يك اراجه هایی باشد که دو اسب داشته باشد و بعقیده بنده قید معافیتش اینجا لازم است که در عمل هیچ اشکالی نداشته باشد چون اینجا که قید نشده است دو اسبه یا يك اسبه و ممکن است بعضی اراجه های بلدی دو اسب داشته باشد و آنوقت آنها مشمول معافیت نخواهند شد و اسباب اشکال می شود.

مخصوصی بگمارد تا در این مجاری که می آید مراقبت بکنند و نگذارند آبی که از لوازم اصلی زندگی ما است و ادم چیز ما را تأمین می کند آلوده بکثافات شود. بنده یقین دارم همه کارکنان دوات مخصوصاً وزارت جلدیه داخله در این قسمت جدیت میفرمایند و همینطور که وسائل راحتی مردم را از هر جهت فراهم کرده اند از حیث آب هم آسایش آنها را تأمین خواهند کرد (صحیح است)

وزیر داخله - در قسمت وسائط نقلیه البته بنده خیلی تحسین میکنم نظر آقای روحی را که میخواهند از اراجه های حیوانی کار را ترقی بدهند به وسائط نقلیه جدید ولی يك چیزی را عرض میکنم و آن این است که ما یکدفعه نمی توانیم اینها را تبدیل کنیم به وسائط نقلیه جدید ملاحظه خرجش و قضایای ورود و تریب های اقتصادی آن را هم باید بنظر آورد بعلاوه در این کوجه های تنگ که این اراجه ها می روند اتوبوس های جدید نمی روند (صحیح است) بنا بر این ممکن است که حد وسط را بگیریم و بتدریج پیش برویم که جمع بین هر دو باشد دريك قسمت بگوئیم چرخ لازم است و دريك قسمت اتومبیل و در قسمت آب هم که فرمودند البته مطالب اساسی است و تحت توجه و دقت است و مخصوصاً این اواخر جداً این مسئله مورد مطالعه است که يك ترتیبی که مطابق اصول صحی باشد ترتیب تنظیم آب طهران داده شود و من امیدوارم در آتی نزدیکتی نتیجه بگیریم و این را هم عرض کنم که راجع به مجرای آب اگرچ کمال مراقبت می شود و مأمورین مخصوص گذاشته شده است که نقاط عرض راه را که آب عبور میکند در همه جا مراقبت کنند برای اینکه حتی الامکان کمتر آلوده به کثافات شود و باینکه روی مجاری پوشیده نیست مراقبت کامل می شود و امیدوارم در آتی نزدیکتی مطابق اصول جدید ترتیب آب طهران داده شود که البته يك اهمیت و اساس صحی دارد (صحیح است).

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است



**مؤید احمدی** - بسیار خوب  
**رئیس** - پیشنهادی از آقای دکتر طاهری رسیده است قرائت می شود:

مقام منبع ریاست دامت عظمه پیشنهاد میکنم کلمه (ها) بر بلدیہ اضافه شود یعنی اینطور اصلاح شود بلدیہ ها.

**رئیس** - رای میگیرم بورد در شور دوم. آقایانی که با ورود در شور دوم موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

**۸ - شور ثانی و تصویب لایحه تعیین تکلیف بقایای مالیاتی**

**رئیس** - خبر کمیسیون قوانین مالیه مربوط به بقایای مالیاتی مطرح است. ماده اول قرائت می شود:

ماده اول - وزارت مالیه مکلف است بقایای مالیاتی املاک مزروعی و باغات و طوایحین و ایلات و مستغلات سنوات قبل از ۱۳۰۲ را باستثناء سه فقره که در ذیل این ماده ذکر شده از دفاتر مالیاتی دولتی حذف و مدیونین را از پرداخت آن معاف نماید.

بقایای مؤدیانی که مالیات سالیانه آنها از بیست تومان تجاوز ننماید تا آخر ۱۳۰۴ معاف و از دفاتر مالیاتی حذف خواهد شد. موارد سه گانه مستثنی از قرار ذیل است.

۱ - مالیاتهایی که ابواب جمعی اشخاص بوده و محاسبه خود را تصفیه نموده اند.

ب - مالیاتهایی که اشخاص در مقابل آن دعوی مطالباتی داشته و تاکنون محاسبه آنها خانم نیافته.

ج - بقایایی که بموجب قراردادهای مخصوص منعقد بین ادارات مالیه و مؤدیان ترتیب تصفیه و استهلاك آن داده شده - استثنای فوق شامل بقایای مالیاتی قبل از ۱۲۹۰ شمسی که بطور کلی و بلا استثناء معاف می شود نخواهد بود.

**رئیس** - آقای ملک مدنی

**ملک مدنی** - عرض کنم بنده يك تذکری را میخواهم بدهم با آقای وزیر مالیه هم مذاکره کرده ام ولی خواستم در صورت مذاکرات مجلس باشد که در موقع اجرای لایحه و قانون در وزارت مالیه سوء تفاهمی نشود و

قراردادهای منعقد بین ادارات مالیه و مؤدیان ترتیب تصفیه و استهلاك آن داده شده این جا هم عبارت باید بخاتمه پیدا کند و آن قسمت استثنای فوق سرسطر باید بیاید والا مربوط می شود ب قسمت (ج)

**وزیر مالیه** - آقای ناصری قبل از جلسه هم این را با به بنده تذکر دادند و بنظر بنده هم صحیح است و باید جمله استثنای فوق سرسطر نوشته شود تا همرا شامل گردد.

**رئیس** - آقای قشقائی

**قسقائی** - عرض بنده در این است که این قانون که حالا میخواهد بگذرد باید خیلی روشن و واضح باشد بطوریکه هر کس تکلیفش را بداند توده ملت ایران هنوز آن قسم عالم و تحصیل کرده نیستند که اطلاع از قانون پیدا کنند و بنهمنند اینجا نوشته است کسی که قراردادی با دولت بسته است باید بقایایشان را بدهند و همچنین افرادی که بقایای آنها از بیست تومان تجاوز نکند نباید گرفته شود یکی بدهی ملک شخصی دارند این بدهی را باید داد یکی است که تعهد میکند بگیرد بدهد یعنی از محل از بلوک و این قرار را بشرط میکند حالا در این قسمت نوشته می شود که کسی که قرار بسته است باید بدهی را بدهد و قید شده است که از او باید گرفته شود و بخشیده نشود خوب کسی که قرار بسته است مجرم که نیست و اینهم عادلانه نیست استدعای بنده این است که همین شود هر کس از محلی طلب دارد و اگر باید گرفته شود از همه باید گرفته شود و اگر غیر از این است و همه را باید به بخشند آنرا هم به بخشند کسی که قرار بسته است مجرم نیست آنوقت توانسته است بگیرد حالا از خودش بدهد! این خوب نیست و عادلانه نیست این عرض بنده است و استدعا میکنم این قسمت اصلاح شود.

**وزیر مالیه** - این مسئله بگذریم اینجا صحبت شد و تذکر داده شد و بنده عرض کردم که بهیچوجه برای ما قابل قبول نیست برای اینکه این مسئله را که تعهد کرده است هیچ معمول دولت نبود که این قراردادها

بشرط باشد این نظیر آن است که مایک قهوه خانه داریم خودمان عمل میکنیم بعد يك کسی می آید میگوید این قهوه خانه را بمن بدهید من میخواهم این قهوه خانه را دائر کنم ماهی صد تومان هم از من بگیرد و امید این راهم دازد که این قهوه خانه ممکن است ماهی پانصد تومان فایده کند. بعد از یکسال که اجازه از او باید گرفته شود میگوید که بعضی ها آمده اند جای خورده اند و پولش را نداده اند بگذارید من بگیرم و شما بدهم خوب بمن چه که تو پول جای نکرده همینطور سابقاً که رؤسای عشایر و ایلات اینها يك املاکی داشتند و يك جزو جمعی هائی هم داشتند که شاید دو برابر سه برابر پنج برابر جزو جمع هم وصول می کرده اند ولی اینها البته بموجب قرارى که با دولت داشته اند باید مالیات جزو جمعی شان را بدهند حالا فرضاً اگر یک نفر از افراد ایل هم مالیات خود را نداده باشد و اقرار هم نکند که نداده است خوب البته آن کسیکه مالیات جمعی او بوده است در موقع درخواست بگیرد و در موقعش بدهد حالا که در موقعش نداده است باید خیلی هم متشکر باشد که ازش فرع نمی خواهند.

**رئیس** - آقای مؤید احمدی.

**مؤید احمدی** - در شور اول يك پیشنهادی بنده و آقای افسر امضا کردیم در قسمت (الف) و قابل قبول هم شد لکن در کمیسیون که رفته است هیچ اعتنائی به آن نکرده اند و معلوم می شود که در کمیسیون رد شده ولی رفع اشکال ما نشده خوبست رفع اشکال ما را فرمایند و آن این است یکی همین مثلی که فرمودند (مثلاً قهوه خانه) که شخصی اجازه کرده است و باید مال الاجاره اش را بدهد آمده است و يك قراردادی با وزارت مالیه کرده که از این محل که جزو جمعش هم معین بوده است باید بدهد لیکن بنده در قسمت (الف) حرف دارم که ابواب جمعی دارد غیر از آن شخصی است که مالیات بدهی دارد شما مالیات يك بلوکی را جمع گذارده اید بريك قرسى هزار تومان حالا می گوید در فلان سه آفت رسیده دوتا ده او را ملخ خورده و من مالیات آنجا را نمی توانم بگیرم این شکایات در وزارت



مالیه هست دوسه‌اش هم موجود است این جا بقایای قبل از ۳۰۲ را که از بیست تومان کمتر است می‌بخشیم آنوقت از آن شخص می‌خواهیم بگیریم در صورتی که این غیر از آن موضوعی است که فرمودند که یک کسی یک جمعی را قرارداد کرده است و البته باید بدهد لیکن یک چیزهای دیگری داریم در وزارت مالیه در وزارت مالیه متصدی وصول می‌آید و به این کسند و این آدم میگوید این مالیات را برو وصول کن یا آخر سال هم آمده است گفته است اینقدر وصول شده و این قدر هم بواسطه آفت زدگی وصول نشده حالا هم رسیدگی میکنند می‌بینند آن آفت رسیده بوده آنوقت مطابق قانون هم او را بخشیده‌اید ولی مطابق این قانون از او مطالبه میکنید بنابراین پیشنهاد بنده و آقای افسر در همین زمینه بود مقصود ما بر این بود که اگر این شخص بواسطه آفت زدگی نتوانسته است آن سال را وصول کند و همان وقت هم شکایت کرده باشد وزارت مالیه از او هم صرف نظر بکند.

**کازرونی (مخبر کمیسیون) -** در شور اول هم بنده جواب دادم از طرف دولت هم جواب داده شد که این نظریه در ماده هشت تأمین شده که اگر موردی پیدا شد مطابق آن نظر که فرمودید دولت یعنی وزارت مالیه مجاز است که تخفیفی که مقتضی میدانند بدهد لیکن چون نظائر خیلی زیاد است و اوصاف آن نظائر هم یکی نیست از این جهت مانمی‌توانیم در تحت یک عنوان مخصوصی این نظریه خاص جنابعالی را قید بکنیم بطور کلی اجازه بدولت داده شده هر موردی که پیدا شد البته دولت که نظر خصومتی بمردم ندارد و روی ارفاق و مساعدت با مردم این لایحه را آورده است که تخفیفاتی بمردم بدهد و البته همان تخفیفی هم که منظور جنابعالی است خواهد داد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

**رئیس -** موافقین با ماده اول قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

**رئیس -** تصویب شد. ماده سوم قرائت میشود

ماده سوم - بقایای جنسی هر سنه نرخ متوسط سه‌ماهه

در سنوات ماضیه تنزل نماید ولی مبلغ و مقدار پرداخت شده از مالیات و منال جزو جمعی سابق تجاوز نماید محاسبه بقایای آن سنوات تصفیه شده محسوب خواهد شد.

**رئیس -** موافقین با ماده دهم قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

**رئیس -** تصویب شد. ماده یازدهم قرائت میشود  
ماده ۱۱ - کلیه بدهی زارعین و رعایای خالصجات دولتی که در دهات خالصه ساکن بوده یا مشغول زراعت هستند از بابت بذر و مساعدت و مال الاجاره‌های تقدی و جنسی که مربوط بسنوات تا آخر ۱۳۰۴ باشد معاف و از سال ۱۳۰۵ به بعد وزارت مالیه مجاز است با ملاحظه وضعیت و استطاعت آنها رعایت‌های مقتضی را منظور و محاسبه سنواری را بطوریکه صلاح بداند تصفیه کند بقایای جنسی زارعین مطابق ماده سوم این قانون مسعراً مأخوذ خواهد شد.

**رئیس -** پیشنهادی از آقای دهستانی راجع بماده ۱۱ رسیده است.

**پیشنهاد آقای دهستانی**

مقام منبع ریاست معظم مجلس شورای ملی دامت عظمة بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۱۱ جمله اینکه در دهات خالصه ساکن بوده حذف شود.

**رئیس -** آقای دهستانی

**دهستانی -** بنده سابقاً بطور مفصل شرح دادم مقصود دولت رعایتی است در حق زارعین خالصجات ممکن است زارع خالصه در ده خالصه زراعت داشته باشد و در قسمت اربابی ساکن باشد و یا اینکه زارع بوده و امروز در اثر يك پيش آمدهائی از هسنی ساقط شده و در طهران مشغول فعلگی است پس ما سکونت را در اینجا شرط بدانیم این تبعیض می‌شود و اسباب زحمت آن زارع می‌شود تقاضا دارم آقای وزیر مالیه موافقت فرمایند که این جمله حذف شود

**وزیر مالیه -** بدبختانه این پیشنهاد را ما نمیتوانیم

در لایحه بکنجانیم اگر خوب توجه فرمائید ما میخواهیم در حق زارعین خودمان يك ارفاقی قائل

شویم آنکه در آنجاست و زراعت میکند و در آینده هم ما از وجودش منتفع خواهیم برداشت والا ممکن است يك کسی چندماه بپاید در اراضی خالصه بماند و يك قدری هم مساعده بگیرد و بعد برود این هیچ نمری ندارد این را همانطور که بنده سابقاً يك مثلی آوردم حالا هم يك مثلی برای سرکار می‌آورم جنابعالی چند نفر نوکر دارید و بعضی هاشان با سرکار مربوط هم هستند آنوقت شب عید که می‌شود باینها مساعده‌هایی میدهند انعام میدهند بعد از چندماه یکی از اینها می‌رود آن وقت اگر شما بخواهید این را از بدهی خودش معاف کنید سایرین هم همین توقع را دارند بنابراین این ممکن نیست و اسباب زحمت می‌شود.

**رئیس -** آقای فاطمی

**فاطمی -** بنده يك نکته را میخواستم در جواب آقای دهستانی عرض برسانم که اصولاً چه شده است که این لایحه آمده است بمجلس البته در نتیجه يك فشاری نبوده است که ما آقای وزیر مالیه را وادار کرده باشیم و این لایحه را بمجلس آورده باشند این لایحه با فکر خودشان تهیه شده است و آمده است بمجلس چندین جلسه در کمیسیون قوانین مالیه تحت شور واقع شده و هر چه مقدور و ممکن بوده است در اطرافش مباحثه شده چانه‌هایی که باید بزینم زده‌ایم تا این لایحه باین صورت در آمده است که بفق مردم وعامه است از این قیل لوائج امیدواریم باز هم بمجلس بیاورند که بکلی این تحمیلی که بر مردم می‌شود رفع شود این است که بنده تقاضا میکنم در همین حدودی که عجالتاً لایحه تنظیم شده است موافقت فرمایند و یقیناً هم داشته باشید که يك مواردی اگر پیش آمد بکند که یکتفر واقعاً بریشان باشد و مستاصل باشد و نتواند پردازد از او مالیات نخواهند گرفت و رعایت او را خواهند کرد.

**رئیس -** رای میکنیم به پیشنهاد آقای دهستانی آقایان

موافقین قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

**رئیس -** قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگر آقای دهستانی



پیشنهاد میکنم ماده یازده بطریق ذیل اصلاح شود:  
ماده ۱۱ - کلیه بدهی و بقایای زارعین خالصجات که در دهات خالصجات مشغول زراعت بوده و هستند و مربوط بمعاملات سال ۳۰۴ باشد تقدماً و جنساً معاف و از تاریخ ۱۳۰۵ به بعد وزارت مالیه مجاز است با مراعات وضعیت و استطاعت آنها رعایت‌های مقتضی را منظور و محاسبات سنواتی را بطوریکه مصلحت بدانند تصفیه کند.

**رئیس - آقای دهستانی**

**دهستانی -** عرض میکنم که آقای وزیر مالیه بمرض بنده توجه فرمودند تقاضا میکنم توجه فرمایند تا مقصود بنده را ملتفت شوند بنده عرض میکنم شما رعایت در حق همان رعیتی که فعلاً مشغول زراعت است میخواهید بکنید یک رعیتی که مشغول زراعت است در ده مجاور هم ساکن است و چون علاقه و خانه در خالصه ندارد و استطاعت هم نداشته که در آنجا خانه بسازد و در خانه دیگری که در قراء مجاور آن ده است نشسته است ولی اساساً رعیت شماست پس وقتی که سکونت را از برای او قائل بشوید و قائل شریک که مخصوصاً در دهات خالصه باشد این بنظر خوب نمی آید این قسمت پیشنهاد اولیه بنده بود اما راجع باین پیشنهاد منظور آقایان این بود که آن کسی را میخواهید رعایت فرمائید که مشغول زراعت شماست بنده هم اینجا پیشنهاد کردم که آن کسی که مشغول زراعت آنجا هم هست در این صورت گمان میکنم این پیشنهاد بانظریه آقای فرقی نداشته باشد تنها میکنم توجهی فرمایند که اشخاصی هم که آنجا سکونت ندارند و مشغول زراعت بوده و هستند آنها هم محروم نباشند از این استفاده.

**کازرونی (مخبر کمیسیون) -** بنده خیلی میل داشتم که آقای دهستانی موارد این جور مطالب را ذکر میکردند که چند نفر هستند که شامل این نظر هستند البته ممکن است اشخاص مفرد مختلف یک عده زیادی از این معافیت محروم بشوند یعنی شما میخواهید مایک قانونی بیاوریم که شامل تمام افراد مردم شود این ممکن نیست در اطراف پیشنهاد جنابعالی تا اندازه که ممکن بود ما مذاکره کردیم و مساعدت هم شد اما اینکه میفرمائید که این پیشنهاد با لایحه فرقی ندارد پس چرا کار بيمرود

کردید فرق ندارد میخواستید بزرگت خودتان و زحمت مجلس راضی نشوید باین جهت مطابق همین توضیحات بنده استدعا میکنم مسترد بدارند

**رئیس - آقایانی که پیشنهاد دیگر آقای دهستانی را تصویب میکنند قیام فرمایند.**

(چند نفری قیام نمودند)

**رئیس -** قابل توجه نشد رای میگیریم بماده ۱۱ موافقین قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

**رئیس -** تصویب شد. ماده دوازدهم قرائت میشود:  
ماده ۱۲ - مالیات املاک کسر و شکست دار که قبل از ممیزی قانونی از طرف وزارت مالیه باز دید شده در صورتیکه مأخذ مالیات ممیزی قانونی بیشتر از بازدید وزارت مالیه باشد بقایای این قبیل املاک از مأخذ بازدید تصدیق شده وزارت مالیه تصفیه می شود.

**رئیس - آقای ناصری**

**ناصری -** این ترتیبی که در اینجا نوشته شده تاریخ محاسبه این بقایا از مأخذ بازدید وزارت مالیه معین نمی شود باین جهت بنده عقیده دارم بعد از کلمه املاک نوشته شود (آنچه مربوط به قبل از ممیزی است) **وزیر مالیه -** بله صحیح است قبول دارم در آنچه که راجع به قبل از ممیزی است.

**رئیس -** کجاست پیشنهاد شما؟

**ناصری -** مینویسم تقدیم میکنم.

**رئیس -** پیشنهادی از آقای وثوق رسیده است قرائت می شود:

مقام عالی ریاست مجلس شورای ملی - در آخر ماده دوازده بجای کلمه تصدیق شده پیشنهاد می نمایم کلمه عمل شده الحاق شود.

**وثوق -** متأسفانه بنده در آن جلسه کسل بودم و حاضر نبودم ولی منظور خود را به بعضی از آقایان عرض کرده بودم گویا توجه فرمودند ما در قزوین سه بلوک داریم که از سنه تخاقوی میل بعد بکلی شکسته و خراب شده است در نتیجه بارندگیهای زیاد و خود

بر این بوده است که ممیز می رفته است و بازدید میکرد است و بعد اگر تصدیق نمیکرد در وزارت مالیه البته آن امر مأخذ عمل نمی شد اینکه شما می فرمائید که در يك سالی در يك جا رفته اند ممیزی کرده اند و بعد وزارت مالیه آن را تصدیق نکرده و سالهای بعد هم يك قسمتش را نداده اند آنوقت شما آن را می فرمائید عمل کرده اند؟! خیر عمل آن است که بطور موافقت و رضایت عمل کرده باشیم والا تمام بقایای را که شما ملاحظه می فرمائید ماعمل کرده ایم یعنی نصفش را گرفته ایم و نصفش مانده مقصود آن موقعی است که آن چیزیکه باقی مانده ما تصدیق کرده باشیم که نباید بدهد والا اگر وزارت مالیه تصدیق نکرده باشد آن باقیمانده را باید بدهد چون جریان عمل همیشه بر این جاری بوده است در این صورت يك چیزی هم که تصدیق شده باشد دوباره از سر بگیریم مقتضی نیست لهذا بهمین صورتی که نوشته شده است خیلی خوست.

**وثوق -** بنده پس میگیرم.

**پیشنهاد آقای ناصری**

پیشنهاد میکنم در ماده دوازده بعد از کلمه «این قبیل املاک» در سطر سوم ماده کلمات ذیل: «در آنچه مربوط به قبل از ممیزی است» اضافه شود.

**وزیر مالیه -** صحیح است.

**رئیس -** نظر آقای مخبر؟

**مخبر -** بنده قبول میکنم.

**رئیس -** آقایانیکه با ماده دوازده بطوری که اصلاح شده موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

**رئیس -** تصویب شد. ماده الحاقیه از طرف آقای شریعت زاده رسیده است قرائت می شود:  
ماده الحاقیه - مقررات قانون مرور ازمان راجع باموال منقول در مورد دعاوی دولت بر افراد بعنوان بقایای مالیاتی مجری خواهد بود.

**رئیس -** آقای شریعت زاده

**شریعت زاده -** اساساً باید تصدیق کرد که دعاوی دولت بر افراد و بالعکس همینکه دولت طرف شد

دولت هم از سنه تخاقوی میل بعد تا سنه ۱۳۰۵ که ممیزی قانونی شروع شده است همه ساله ممیز فرستاده است و این دهات را ممیزی کرده است و هر مقداری که بازدید کرده است مطابق استعداد آن محل مالیات وصول کرده است حالا مطابق ماده چهار مالیات اینها بقایای اینها از روی قانون ممیزی جدید اخذ خواهد شد مثلاً يك ملكی را بازدید کرده اند دو خروار و در این سنوات اخیر در نتیجه زحمات مالکش آباد کرده است در نتیجه ممیزی جدید مالیاتش شده است ده خروار روی این ماده ۴ آن سالی که استعدادش دو خروار بوده است یعنی سنه ۳۰۴ و ۳۰۵ حالا باید هشت خروار تفاوت را مطابق این ماده بدهد بنده در کمیسیون در ماده دوازده پیشنهادی کردم خیلی تشکر میکنم که باحسن نیت آقای وزیر مالیه و معاون ایشان قبول شد اولی يك کلمه در آخر دارد که می نویسد (مالیات املاک کسر و شکست دار که قبل از ممیزی قانونی از طرف وزارت مالیه بازدید شده در صورتیکه مأخذ مالیات ممیزی قانونی بیشتر از بازدید وزارت مالیه باشد بقایای این قبیل املاک از مأخذ بازدید تصدیق شده) این کلمه تصدیق شده را عقیده ام این است (عمل شده) بشود کلمه تصدیق شده ممکن است که وزارت مالیه بگوید این بازدیدهایی که شده است تصدیق ندارم باز همان نتیجه و همان ترتیبی که بنده عرض کردم پیش می آید لذا بنده استدعا کردم که آقای وزیر مالیه قبول فرمایند این املاک را آن مقداری که بازدید کرده اند و به بازدید هم عمل کرده اند اگر بقایای دارد از روی همان بازدید رفتار نمایند که در عمل دچار اشکال نشود.

**وزیر مالیه -** باین ماده اگر دقت فرمائید بقدری کامل و دقیق نوشته شده است که اگر هر جایش را دست بزیند بدتر می شود اینکه اینجا گفته شده است که اگر آن ممیزی پیش از مأخذ بازدید باشد مأخذ باز دید را ملاک قرار بدهند و بازدید يك چیز دائمی است بازدید املاک آفت دار و شکست دار همان سال ممیز می رود و بازدید میکند و مطابق همان بازدید وزارت مالیه تصدیق بازدید او را میکند جریان کار همیشه



در مقابل قانون نباید تفاوتی قابل شد بنابراین ممکن است فرض کرد در يك مواردی اصل دعوی مشمول قانون مرور زمان است و مطابق قوانین عمومی نباید تعقیب شود ولی این قانون کلیه دعاوی را از یکمندی باینطرف تجویز میکند و برای توضیح مطلب بنده عرض میکنم که این جا از ۱۲۹۰ بعد را تجویز کردیم در مستثنیات در صورتیکه در مستثنیات هم اگر مطالبه نشده باشد و امر مشمول قانون مرور زمان باشد مطالبه اش ممنوع است و دلیلی ندارد که بالخصوص در مورد قضایای مالیاتی اینماده عمومی شمول نداشته باشد و بنده یقین دارم که آقای وزیرمالیه هم باینده موافقت خواهند کرد حالا دیگر بسته است نظر ایشان.

**وزیر مالیه** - اینکه آقای شریعت زاده بواسطه کمال تعلق و علاقمندی بامور قضائی در هر مطلبی ذهنشان متوجه امور قضائی و حقوقی و کار عدلیه می شود و البته خیلی جای تمجید و تحسین است و البته ما هم میخواهیم بعدالت و مطابق قوانین عدلیه رفتار کنیم ولی آن دفعه هم عرض کردم که این کار را اگر تا این اندازه بالا ببرید و بسط بدهید که بمالیات مملکتی هم تعلق بگیرد این کار درست در نمی آید که برای مالیات هم بامردم برویم روی قوانین عدلیه و محاکم و به پینیم ترتیب چیست. کجای دنیا در قسمت مالیات مرور زمان بیش می آید و شامل آن می شود آن در قسمت دعاوی افراد بایکدیگر و دعاوی دولت بر افراد و افراد بر دولت است و آن هم باز دعاوی شخصی و حقوقی است یعنی آنچه را که باصطلاح معروف ناشی از تصدی بشود یعنی اجاره داری کند یا مستأجر یا مؤجر باشد آن هم حکم سایر افراد مردم را دارد اما اگر دولت کمرک می گیرد از يك قالی و آن مال رفت و کمرکش را نکرقتند خود دولت نظامنامه میگذازد قانون میگذازد. البته اگر ما این قانون را این جا نیآورده بودیم مال ۱۲۶۰ را هم میتوانستیم بگیریم. ما خودمان يك تصدی برایش قائل شدیم که قبل از آن را شامل نشود ولی اینکه قوانین عمومی و قضائی شامل این قبیل قضایا بشود این هیچ نظیر ندارد و امیدوارم که بعد از توجه مخصوص باین نکته خودشان

استرداد خواهند کرد و مجلس شورای ملی یکی از وظائف عمده اش همین است که مراقبت در قوانین مالیاتی بکند و برای هر کدام يك قانون و ترتیب مخصوص قرار میگذازد که آنرا اداره کنند و محتاج بمرافعه و دعوا بین مالیات گیرنده و مؤدی مالیات نشود که تابع آن قوانین باشد.

**شریعت زاده** - اجازه میفرمائید

**رئیس** - چون پیشنهاد است بیش از يك بار نمی شود توضیح داد. میخواهید استرداد بفرمائید؟

**شریعت زاده** - توضیحی میخواهم عرض کنم چون اشتباهی شده است.

**رئیس** - بفرمائید

**شریعت زاده** - گویا آقای وزیر مالیه تصور کردند یعنی مدلول عبارات پیشنهاد بنده را ناظر بیک معنای مدلولی دانستند و اینطور خیال کردند که بنده موردی را پیشنهاد میکنم که مشمول قانون مرور زمان شود که قانون ممنوع است در صورتیکه پیشنهاد بنده بزبان واضح و فارسی نوشته شده است و تصریح شده است که اگر دولت هم دعوائی داشته باشد و مربوط بمنقول باشد مشمول قوانین مرور زمان می شود خواستم این را عرض کنم که راجع بتأثیر قانون هیچ مؤثر نیست میخواهد طرف و مطالبه این جهتش اعمال حاکمیت باشد یا تصدی. در قانون این يك اصلی است که در تمام ممالک هیچ فرقی ندارد البته ممکن است محکمه و مرجعش جدا باشد ولیکن راجع باصل قانون تصور نمیکنم این طور باشد یعنی به آن ترتیبی که آقای وزیر مالیه فرمودند بلکه برعکس بایستی که قوانین عمومی در مورد مردم و دولت حتی طلبی که ناشی از تصدی یا حاکمیت باشد رعایت بشود باین جهت است که بنده پیشنهاد خودم را مسترد نمیدارم.

**رئیس** - آقایانیکه پیشنهاد آقای شریعت زاده را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قیام نمودند)

**رئیس** - قابل توجه نشد. پیشنهادی از آقای

**وزیر مالیه** - عرض میشود همانطوریکه آقای مؤید احمدی توضیح دادند مقصود بنده این بود که اگر کسی طلب نداشته باشد می شود در حکم بی طلبها ایشان منظورشان این بود که اگر کسی از طلبش صرف نظر کرد این نکته صحیح است اگر آقایان کافی میدانند بنده اصل نظر را موافق اگر تصور میفرمایند که خود عبارت همین را می رساند که اگر کسی از طلبش صرف نظر کرده باشد مثل آنهاست دیگر ماده الحاقیه لازم نیست و اگر لازم میدانند که حتماً تصریح شود بنده مخالف نیستم.

**بیات** - یکدفعه دیگر قرائت شود:

ماده الحاقیه - اشخاصی که نسبت بکلیه مطالبات قبل از ۱۳۰۲ خود سند ترك دعوی بوزارت مالیه تسلیم نمایند مشمول معافیت از پرداخت کلیه بقایای قبل از سنه مزبوره خواهند بود که در ماده يك این قانون مندرج است.

**رئیس** - آقای شریعت زاده

**شریعت زاده** - بنظر بنده این پیشنهاد يك عیب دارد و آن این است که نظر دولت در این پیشنهاد این است که کسیکه بادهای طلب از تأدیة دینی امتناع کرده است این معنی اقرار او است باین که از بابت مالیات بدهی دارد و باین جهت هیچ مرور زمانی او را منع نمیکند بنابراین معلوم می شود این آدم همیشه اعتراف داشته و بواسطه اقرار صریح خودش مرور زمان به آن شمول حاصل نکرده است.

**رئیس** - آقای فاطمی

**فاطمی** - این عبارتی که آقای ناصر پیشنهاد کرده اند این مقصود را نمی فهماند و این عبارت اگر در این قانون گذارده شود فردا در ادارات عالی هرجا يك جور تعبیر می شود و اسباب زحمتی برای مردم فراهم می شود این عبارت ابدأ مقصود را نمی رساند عرض میکنم در این لایحه می نویسد در ماده يك. اگر اشخاصی بقایا داشته باشند از قبل از سنه ۱۳۰۲ معافند بنا بر این اگر بنده بدهی داشته باشم یا جناب عالی داشته باشید. بنده اگر از طرفی هم طلب داشته باشم تصفیه حساب من

ناصری رسیده است قرائت می شود.  
مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی  
ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم:

ماده الحاقیه - اشخاصیکه نسبت بکلیه مطالبات قبل از ۱۳۰۲ خود سند ترك دعوی بوزارت مالیه تسلیم نمایند مشمول معافیت از پرداخت کلیه بقایای قبل از سنه مزبوره خواهند بود که در ماده يك این قانون مندرج است.

**رئیس** - بفرمائید

**ناصری** - پیشنهاد بنده را که آقای وزیر مالیه موافقت فرمودند برای این است که اگر کسی صرف نظر کند از مطالبات خودش مشمول این معافیت شود و این يك ارفاقی است برای مردم و هیچ ضرری برای دولت ندارد.

**وزیر مالیه** - نظر آقای ناصر را بنده ملتفت شدم چه بود منظور از فقره (ب) این بود که در ماده اول گفته شده آنها که طلب دارند و محاسبات آنها تسویه نشده مشمول نمی شود. همینطور کسیکه از طلبش صرف نظر کرده باشد مثل آنهاست که طلب ندارند ظاهراً صحیح است بنظر بنده.

**رئیس** - آقای مخبر

**مخبر** - بنده قبول میکنم

**رئیس** - آقای مؤید احمدی

**مؤید احمدی** - بنده تصور میکنم آن تصدی را که آقای ناصر داشتند غیر از این توضیحی بود که آقای وزیر مالیه دادند (ناصری) همان بود که آقای وزیر مالیه فرمودند) ماده دوم معافیت را تصریح کرده است دیگر این عبارت را نمیخواهد عبارت را بخوانید عبارت خوبی نیست.

یک نفر از نمایندگان - یکمرتبه دیگر قرائت بفرمایند: (این طور خوانده شد)

ماده الحاقیه - اشخاصیکه نسبت بکلیه مطالبات قبل از ۱۳۰۲ خود سند ترك دعوی بوزارت مالیه تسلیم نمایند مشمول معافیت از پرداخت کلیه بقایای قبل از سنه مزبوره نخواهند بود که در ماده يك این قانون مندرج است.



باید مطابق قانون رسیدگی شود چرا برای این که وزارت مالیه نظارت دارد و مجری این قانون ادارات مالیه هستند و چون من سابقه شکایت دارم و گفته ام که من طلب دارم باید بابت بقایا بروم سند بیاورم و کیل معین کنم رسیدگی بکنند بعد مطابق قانون تصدیق بکنند وزارت مالیه مطابق این قانون مجاز است که بگریه من صرف نظر کردم چون سابقه دارد. بنده عرض میکنم اگر کسی از طلب خودش صرف نظر کرد این آدم در ردیف اشخاصی است که اصلاً مطالبه طلب از دولت نکرده اند آقای وزیر مالیه اصولاً موافقت کردند منتهی گفته اند که این معافیت باید اطلاق پیدا کند بآنچه که در ماده (۱) ما قائل شده ایم یعنی آنچه که در آخر ماده يك مصرح است عبارت فارسی و روشن است. بنده صرف نظر میکنم از طلب و در ردیف اشخاصی هستم که هیچ مطالبه نکرده ام.

رئیس - اولاً ماده الحاقیه جزو قانون است ..

ناصری - - مخبر هم قبول کردند

رئیس - میدانم . موافقین با ماده الحاقیه قیام فرمایند (عده قیام نمودند)

رئیس - رد شد. مذاکره در کلیات ثانی است مخالفی نیست؟

افسر - بنده عرضی دارم

رئیس - بفرمائید

افسر - چون بر اثر مذاکرات و پیشنهاد آقای

شریعت زاده که رد شد سوء تفاهمی حاصل شد بنده توضیحی میخواستم بدهم قوانین مورزمان که راجع بخصاصات گذشته است اینطور که آقای وزیر مالیه فرمودند که سابقه در دنیا ندارد گمان میکنم که آنها متزلزل شود. اگر از این توضیح آقای وزیر مالیه لطمه بقانون مرور زمان وارد می آید باینکه این قانون آسایش مردم را در بردارد نمی آرد باین که قوانین

مرور زمان را بر هم زنیم اگر اینطور است که ما مخالف هستیم وزیر مالیه - مطلب بقدری بدیهی بوده که بنده تصور نمی کردم سؤال شود آن قانون مرور زمان در خودش تصریح شده است ما بطور می توانیم قانونی که از مجلس گذشته است باین حرفی که این جا زده میشود از بین ببریم بنده عرض میکنم آنچه لازم بوده است خود قانون معین کرده است دعاوی که بین دولت و مردم باشد خود قانون معین کرده یکی را ده سال گفته یکی را پنج سال یکی را چهل سال اینها را بطور می شود متزلزل کرد مقصود این بود که واضح باشد و دچار اشکال نباشد

رئیس - آقای قشقایی

اسماعیل خان قشقایی - عرضی که بنده کردم و آقای وزیر مالیه جواب دادند که اگر قهوه چی چای بفروشد و پول چای را نداده باشند اگر اجاره اش سر رفته باشد آن قهوه چی بده کار است و باید مال اجاره را بدهد. عرض میکنم عرض بنده مسئله قهوه خانه و قهوه چی نبود. عرض بنده راجع بعمال و مباشرین دولت است و انگهی قهوه چی اجاره میکند ششماه قهوه خانه را جمعی هم آنجا نشسته اند چای میخورند مأمور نباید قهوه چی را بیرون کند آن وقت پول چای را از قهوه چی بخواهند این نمی شود باید خورنده چای پول چای را بدهد عرض بنده این بوده است بنده عرض میکنم عمال باید بگیرند و بدهند در صورتیکه عمال نگرفته اند و بخواهند از آنها بگیرند البته این عدالت و عادلانه نخواهد بود عرض بنده این بود.

رئیس - موافقین با مجموع قانون ورقه سفید خواهند داد. (اخذوا استخراج آراء بعمل آمده ۷۴ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی نود و یک نفر

با کثرت ۷۴ رأی قانون بقایای مالیاتی تصویب شد.

- اسامی رأی دهندگان - آقایان : امیر ابراهیمی - مؤید احمدی - دکتر ضیائی - افسر - دشتی - دربانی - روحی - ایزدی - دکتر احتشام - مخبر فرمند - فتح الله خان فزونی - چاچی - معضدی - میرزا حسینخان افشار - مسعود ثابتی - طباطبائی وکیلی مهدوی - حکمت - دکتر ملک زاده - کفئی - حاج میرزا حسین خان فاطمی - میرزا محمد حسین نواب - خواجوی - فهیمی - موقر سید کاظم یردی - اسدی - اسکندری - فرشی - فتوحی - میرزا محمد علیخان تربیت - صفاری - رضاقلیخان باستانی - شریفی - سهرابخان ساکزیان - محمد علی میرزا دولتشاهی - حسینقلی خان نواب - رهبری - دبیر سهرابی - دهستانی - لیتوانی - مقدم - مجد ضیائی حسنعلی میرزا دولتشاهی - میرزا سید مهدیخان فاطمی - دبستانی کرمانی - اورنگ - آقا سید محمد محیط - حیدری - ناصری - دکتر شیخ محمد تقی خان احمد - ملک آرائی - ملک مدنی - میرزا صادقخان آبر - فتحعلی خان بختیار - هراتی - سید مرتضی وثوق - ملک زاده آملی میرزا محمدخان وکیل - دکتر سنگ - طباطبائی دیا - مفتی - طالش خان - میرزا یانس - امیر دوازدهامی - دکتر طاهری - بوشهری - لاریجانی - احتشامزاده - کارزونی - وهابزاده - نثار اسلامی - مولوی

[ ۹ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه ]  
رئیس - آقای افسر یاد آوری و تقاضا میکنند که جلسه آینده روز شنبه ۱۸ دی ماه باشد که آخرین روز شنبان است . جلسه آینده شنبه هیجدهم دیماه سه

ساعت قبل از ظهر دستور لوایح مالی .

( مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد )

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر



## قانون

اجازه الحاق دولت ایران برادادهای بین‌المللی پاریس و ژنو راجع جلوگیری از رفتار جنایت آمیز نسبت بزنان و کودکان.

ماده واحده - مجلس شورای ملی اولاً الحاق قطعی دولت ایران را بمقاوله نامه بین‌المللی ۱۸ مه ۱۹۰۴ مطابق ۲۷ اردیبهشت ۱۲۸۳ که مشتمل بر ۹ ماده و دبراریس برای جلوگیری از رفتار خلاف اخلاق و جنایت آمیز نسبت بزنان و کودکان بامضا رسیده است و همچنین قرارداد بین‌المللی پاریس که در تاریخ ۱۲ اردیبهشت ۱۲۸۹ (مطابق ۴ مه ۱۹۱۰) راجع بهمان مقصود مذکوره در فوق که در پاریس امضا شده است بدولت ایران اجازه میدهد.

ثانیاً قرارداد بین‌المللی الغاء خرید و فروش زنان و کودکان مشتمل بر ۱۴ ماده را که در تاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۲۱ (مطابق با ۷ مهرماه ۱۳۰۰) در ژنو بامضا رسیده است تصویب و بدولت اجازه میدهد نسخ صحه شده آن را بدارالانشاء جامعه ملل تسلیم نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه ۱۴ دی ماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - داده کرد

## قانون

اعطای اعتبار برای تهیه قسمتی از لوازم دفتری و مطبوعات سال ۱۳۱۱

ماده واحده - وزیر مالیه مجاز است برای تهیه قسمتی از لوازم دفتری و مطبوعات و غیره که باید در اول سال جدید بودجه ای حاضر باشد و تأخیر تهیه آن بانتظار تصویب بودجه سال آینده موجب اختلال مؤثری در جریان عمومی امور اداری میشود تا حدود دویست هزار تومان از محل عایدات جاری ۱۳۱۰ برای مخارج اداری که اعتبار آن در بودجه های سال ۱۳۱۱ پیش بینی خواهد شد تأدیه نماید و نیز بوزیر مالیه اجازه داده میشود تا حدود مبلغ سیصد هزار تومان برسم علی الحساب از محل مذکور با رعایت شرایط ذیل بپردازد:

اولاً - در صورتیکه عدم اعطاء وجوه علی الحساب موجب خسارت یا مخارج زیادی برای دولت بشود ثانیاً - در صورتیکه اطمینان کامل حاصل شود که اعتبارات مربوطه در بودجه سال آینده تصویب خواهد شد مسلم است که وجوه علی الحساب باید باسرع وقت از محل اعتبارات مصوبه مربوطه مسترد شود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهاردهم دی ماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای

رئیس مجلس شورای ملی - داد کرد

## قانون

راجع بقایای مالیاتی

ماده اول - وزارت مالیه مکلف است بقایای مالیاتی املاک مزروعی و باغات و طواحین و ایلات و مستغلات سنوات قبل از ۱۳۰۲ را باستثناء سه فقره که در ذیل این ماده ذکر شده از دفاتر مالیاتی دولتی حذف و مدیونین را از پرداخت آن معاف نماید. بقایای مؤدیانی که مالیات سالیانه آنها از بیست تومان تجاوز نمی نماید تا آخر ۱۳۰۴



معاف و از دفاتر مالیاتی حذف خواهد شد موارد سه گانه مستثنی از قرار ذیل است:

ا - مالیاتهای که ابوابجمعی اشخاص بوده و محاسبه خود را تصفیه نموده اند.  
ب - مالیاتهای که اشخاص در مقابل آن دعوی مطالباتی داشته و تاکنون محاسبه آنها خاتمه نیافته.  
ج - بقایای که بموجب قراردادهای مخصوص منقده بین ادارات مالیه و مؤدیان ترتیب تصفیه و استهلاك آن داده شده. استثنای فوق شامل بقایای مالیاتی قبل از ۱۲۹۰ شمسی که بطور کلی و بلااستثناء معاف می شود نخواهد بود.  
ماده دوم - مؤدیان مخیرند بقایای از سال ۱۳۰۲ بانظر املاک اربابی را تا سالی که ممیزی ملک آنها اجرا شده مطابق مالیات معمولی سابق یا از مآخذ نتیجه ممیزی قانونی تصفیه نمایند.

ماده سوم - بقایای جنسی هر سنه نرخ متوسط سه ماهه محلی خرمن همان سنه مسعراً دریافت می شود در صورتی که نرخ مزبور از نرخ که کمیسیون در تبدیل مالیات جنسی به نقد تشخیص داده بیشتر باشد نرخ مشخصه کمیسیون تنزل داده خواهد شد و در قاطی که نرخ کمیسیون از نظر احتیاج ارزی تعیین نشده باشد حداکثر تسعیر نرخ آزاد متوسط پنجسال بدون آفت قبل از ۱۳۱۰ که کمیسیون مطابق ترتیب منظور در قانون معین نماید خواهد بود.

ماده چهارم - بقایای مالیاتی املاک مخروبه و شکسته که کسر و شکست ملک مورد تصدیق وزارت مالیه واقع باشد از مآخذ مالیات نتیجه ممیزی قانونی تصفیه و بقایای جنسی این قبیل املاک نرخ روز پرداخت مسعراً مأخوذ خواهد شد.

ماده پنجم - بقایای مالیاتی در هر سنه معادل يك برابر مالیات جاری همان سال از قرار اقساط مقرر در قانون متمم ممیزی وصول می شود و از حیث جرائم تأخیر تابع مقررات قانون مزبور خواهد بود.  
طریقه وصول بقایا از مستکفین بر طبق مقرراتی خواهد بود که قانون متمم ممیزی برای وصول مالیات جاری مقرر داشته است.

ماده ششم - مالکین خالصجات انتقالی مکلفند بقایای سنواتی املاک خالصه انتقالی را از سال ۱۳۰۲ لغایت ۱۳۰۶ بقرار جمع معمولی سابق یاصدی پنجاه عایدات خالص مالکانه که در نتیجه ممیزی قانونی تشخیص داده شده پردازند و اقساط بقایا در هر سال معادل صدی پنجاه عایدات خالص مالکانه اخذ می شود و املاک مزبور از سنه ۱۳۰۷ به بعد تابع مقررات قانون خالصجات انتقالی مصوب ۲۰ اسفندماه ۱۳۰۶ و قانون متمم آن مصوب پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ خواهد بود و مآخذ تسعیر بقایای جنسی خالصجات انتقالی در قسمت املاک کسر و شکست دار مطابق ماده ۴ و در غیر آن بر طبق ماده ۳ خواهد بود.

بقایای بعد از سنه ۱۳۰۷ املاک که در نتیجه ارزی حکمیت مطابق قانون خالصجات انتقالی اربابی شده یا وزارت مالیه در نتیجه رسیدگی تصدیق به اربابی بودن آنها را نموده یا مینماید مطابق مالیات املاک اربابی محسوب و اخذ خواهد شد.

ماده هفتم - بقایای مالیاتی (اعم از اربابی و خالصه انتقالی) املاک که بعد از تصویب این قانون نقل و انتقال می شود از عایدات مالکانه دریافت خواهد شد ولی بقایای املاک که قبل از این قانون نقل و انتقال شده باشند بر عهده مالکی خواهد بود که در موقع خود مالیات را پرداخته است.

ماده هشتم - بقایای سنواتی افرادی تا آخر ۱۳۰۱ به تخفیف منظور نخواهد شد.  
نسبت به بقایای از سنه ۱۳۰۲ به بعد ایلات و هم چنین نسبت به بدهی صاحب جمعان ایلات و املاک اعم از بقایای قبل یا بعد از ۱۳۰۲ وزارت مالیه مجاز است با ملاحظه وضعیت افراد ایل و صاحب جمعان رعایت مقتضی را از حیث اعطاء تخفیف و امهال بعمل آورده محاسبه سنواتی را تصفیه نماید.

ماده نهم - وزارت مالیه مجاز است بقایای سنواتی اشخاصی را که در مقابل بدهی خود دعوی مطالباتی از

دولت دارند پس از رسیدگی و تصدیق صحت آن معادل مطالبات آنها از بدهی که دارند کسر و بقیه را با رعایت مواد این قانون وصول و محاسبه آنها را تصفیه نماید.

ماده دهم - چنانچه مالیات جزء جمعی و منال خالصگی املاک که قسمتی از مالیات سنوات ماضیه آنها پرداخت شده است و در نتیجه اجرای این قانون مأخذ بدهی آنها در سنوات ماضیه تنزل نماید ولی مبلغ و مقدار پرداخت شده در مالیات و منال جزء جمعی سابق تجاوز نماید محاسبه بقایای آن سنوات تصفیه شده محسوب خواهد شد.

ماده یازدهم - کلیه بدهی زارعین و رعایای خالصجات دولتی که در دهات خالصه ساکن بوده یا مشغول زراعت هستند از باب بذر و مساعده و مال الاجاره های قدیمی و جنسی که مربوط بسنوات تا آخر ۱۳۰۴ باشد معاف و از سال ۱۳۰۵ به بعد وزارت مالیه مجاز است با ملاحظه وضعیت و استطاعت آنها رعایتهای مقتضی را منظور و محاسبه سنواتی را بطوریکه صلاح بداند تصفیه کند. بقایای جنسی زارعین مطابق ماده سوم این قانون مسعراً مأخوذ خواهد شد.

ماده دوازدهم - مالیات املاک کسر و شکست دار که قبل از ممیزی قانونی از طرف وزارت مالیه بازدید شده در صورتیکه مأخذ مالیات ممیزی قانونی بیشتر از بازدید وزارت مالیه باشد بقایای این قبیل املاک در آنچه مربوط به قبل از ممیزی است از مأخذ بازدید تصدیق شده وزارت مالیه تصفیه می شود.

این قانون که مشتمل بر دوازده ماده است در جلسه چهاردهم دی ماه یک هزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر